

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSIOENGERECHTIGDEN PENSIOENFONDS ZORG EN WELZIJN

BPP-lid: "Ik ben uit solidariteit lid."

Voorgedragen bestuursleden stellen zich voor

Pensioen in eenvoudige taal

BPP

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden
Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Jaargang 40, 1e kwartaal 2025 nummer 1

Vluchten kan niet meer...

Dit lied van Annie M.G. Schmidt uit de jaren zestig schoot me te binnen bij de gebeurtenissen op het wereldtoneel de afgelopen weken. Dat de politieke en staatkundige verhoudingen in een maand tijd zo kunnen veranderen, is ongekend. Wat dat betekent voor de financiële en economische wereld is nog niet bekend. Maar dat het politiek een grote impact heeft is nu al duidelijk. Tachtig jaar lang was de westerse wereld in grote lijnen eensgezind waarbij mensenrechten, duurzaamheid, rechtvaardigheid en vrede uitgangspunten waren.

Nu het zich laat aanzien dat de Verenigde Staten zich terugtrekken uit Europa, staat die eenheid op het spel. Als het waar is dat de huidige Amerikaanse president aanschurkt bij Rusland, is veiligheid geen garantie meer. Dan moeten we schuilen. Met ons pensioenstelsel en de wereldwijde beleggingen is de zorg gerechtvaardigd dat de resultaten onder druk komen te staan. Immers, in onze globale economie zijn we verweven met elkaar. Dan is stabiliteit van het grootste belang samen met vertrouwen in de (politieke) leiding. En dat vertrouwen is allerminst zeker. En wat dat betekent voor ons pensioenvermogen laat zich raden.

Zeker nu we aan de vooravond van het nieuwe stelsel staan, waarbij de rendementen veel meer leidend zijn dan vroeger, is het van belang vertrouwen te hebben in de wereldmarkt. Want daar moet straks ons pensioen worden verdiend. En een onberekenbare regering in Amerika maakt het vertrouwen er niet beter op. We moeten erop rekenen dat de bestuurders van de fondsen de juiste weg weten te vinden in deze 'nieuwe' wereld.

Dit gezegd hebbend, terug naar de wereld van de BPP. Voor u ligt het eerste nummer van 2025. De redactie heeft – zoals gebruikelijk – zijn best gedaan weer een informatief blad te maken. Ik vraag graag aandacht voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) waar we onder meer drie nieuwe bestuursleden begroeten. Ik roep u op de ALV bij te wonen in Doorn om met elkaar van gedachten te wisselen. Jaap heeft een uitgebreid verhaal geschreven over pensioen in

begrijpelijke taal. Een reden om deze *OP* te bewaren als naslagwerk.

Een van de ingrijpendste gebeurtenissen in ons land was de sluiting van de mijnen in Limburg. Een enorme impact op het economische, sociale en maatschappelijke leven in deze provincie. Vijftig jaar geleden ging de mijnbouw in ons land met 'pensioen'. Pierre verhaalt erover, niet alleen in dit nummer, maar ook in de komende nummers. Verder een interview met een lid die vindt dat je alleen al uit solidariteit lid moet zijn van BPP. Wellicht een aansporing voor anderen om lid te worden. Want dat is wel van groot belang, een grote vereniging die daardoor sterk staat in haar doelstelling.

Er leven nog veel vragen over het pensioenstelsel. Cees en Koos hebben de vragen die nog leven beantwoord. Hopelijk dat dit artikel voor de lezer duidelijkheid verschaft. Zeker nu in de politiek weer gesproken wordt over het nieuwe stelsel, met name over het referendumplan van NSC. Daarbij zijn kanttekeningen te maken die u in een artikel aantreft.

Onze voorzitter, Liesbeth Schaap, heeft haar laatste column geschreven. Zij neemt afscheid van het bestuur, maar niet van de BPP. Haar plek wordt – als de leden daarmee instemmen – ingenomen door Koos Spanbroek, inmiddels ook al een gewaardeerd redactielid van *OP*.

Inmiddels hebben een paar pensioenfondsen de transitie achter de rug. En wat blijkt, de gepensioneerden hebben tot hun verrassing een hoger pensioen ontvangen. Nu maakt

1 zwaluw nog geen zomer, maar een aardig lente briesje lijkt het wel. Het is daarmee ook niet zeker dat het ook zo is bij alle andere pensioenfondsen. Maar het is wel hoopvoller dan als het tegendeel was gebeurd. Niet vergeten mag worden dat de pensioenfondsen die nu zijn overgegaan relatief hoge dekkingsgraden hadden.

Rest mij u nogmaals te wijzen op de ALV. Ik hoop u daar te ontmoeten. U hoeft zich alleen maar in te schrijven. Dus, tot ziens!

Jan van Gelderen

Ons Pensioen

Inhoudsopgave

2. Vluchten kan niet meer...
3. Inhoudsopgave en colofon
4. Zoals het gaat ...
5. Van de bestuurstafel
6. "Ik ben uit solidariteit lid"
7. Oproep deelname aan Algemene Ledenvergadering 2025
7. Contributie 2025
8. Voorgedragen bestuursleden introduceren zich
10. 50 jaar na de mijnsluiting: wat ging er mis?
11. Zomaar wat wetenswaardigheden over communicatie
14. Pensioen in eenvoudige taal
18. Vraag en antwoord!
20. Over de BPP

Colofon

Tijdschrift van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioen-fonds Zorg en Welzijn (BPP).

Aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Redactie

Hoofd- en eindredacteur

Jan van Gelderen, tel. 06 247 986 74
vgc@hetnet.nl

Redacteuren

Jaap van der Spek, Cees Michielse,
Pierre Thijssen, Koos Spanbroek

Afbeeldingen

BPP, Norbert Waalboer Fotografie,
Shutterstock, Limburgs Museum,
Dolf Kruger/Nederlands Foto-
museum, Picasa, iStock

Vormgeving

DTP Express

Druk en verzending

Editoo

Verantwoording

Ledenblad *Ons Pensioen* verschijnt vier keer per jaar. De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en divers perspectief te behandelen. Het is aan de lezer om zelf tot een oordeel te komen.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan mits met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers.

Bijdragen kunnen worden gezonden naar Jan van Gelderen. De redactie behoudt zich het recht voor de reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarvoor vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Zoals het gaat ...

Zoals het gaat, verstrijkt de tijd en zo ook de termijnen om zitting te nemen in het BPP-bestuur. Na een jaar als aspirant-bestuurslid, twee termijnen als bestuurslid en daarvan een behoorlijk aantal jaren uw voorzitter is het een totaal aantal van negen jaar. Tja, dat is al met al een behoorlijk lange periode. Dus nu: mijn laatste column.

Zoals het gaat, is er veel gebeurd in die jaren. Het meest belangrijk, wat mij betreft, is het ontstaan van de nieuwe pensioenwet. Hoewel er momenteel juist rondom deze nieuwe wet onrust is ontstaan, hoop ik dat de wet blijft en zal worden aangevuld met een flinke dosis medezeggenschap voor de gepensioneerden van de diverse fondsen. U leest het goed, wat mij betreft geen hoorrecht maar serieuze medezeggenschap. Wanneer dat alsnog goed geborgd wordt in de nieuwe wet, dan durf ik de verandering wel aan. Terugkijkend heeft onze 'oude' regeling niet dat gebracht wat wij hoopten. Tal van ouderen hebben immers ruim een decennium geen enkele verhoging kunnen ontvangen op basis van de oude regels. Ook kortingen dreigden op basis van die oude regeling. Deze informatie mis ik weleens in de discussie terwijl dat niet onbelangrijk punten zijn. Kortom, ik hoop nu toch dat de nieuwe pensioenwet in stand blijft, en wordt uitgebreid met een stevige paragraaf medezeggenschap voor gepensioneerden.

Zoals het gaat, gaan de dagen al weer ietsjes lengen. Heerlijk. Ik zie uit naar zodanige temperaturen zodat je ze zonder dikke jas naar buiten kunt

begeven. Van anderen in mijn omgeving hoor ik vergelijkbaar verlangen naar licht en warmte.

Hoe dan ook, hier past mij slechts enig geduld, want de jaargetijden blijven elkaar afwisselen op deze plaats in de wereld.

Zoals het gaat, peins ik over de toekomst van deze club, de BPP. Het lukt door de jaren heen niet voldoende om een forse uitbreiding van leden te krijgen. Dat neemt niet weg dat in de afgelopen jaren en vermoedelijk ook weer in de komende jaren energie zal worden gestoken om potentiële leden te benaderen en te verleiden om lid te worden van de BPP. Kom bijvoorbeeld naar leidendagen en breng vooral geïnteresseerde (oud-)collega's mee die de doelstelling van BPP willen onderschrijven. Met velen kunnen we nog meer bereiken.

Zoals het gaat en zoals gezegd, zitten mijn termijnen erop. Het laatste jaar, eerlijk gezegd, met veel moeite. Onder andere twee keer Covid heeft sporen nagelaten. Daarom ben ik ook wel blij nu te kunnen stoppen. Het moet rustiger aan en dat ga ik dan ook doen. Graag wil ik iedereen bedanken die ik via de BPP heb ontmoet

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

en iedereen het allerbeste toewensen. Het was mij een genoegen om uw voorzitter te kunnen zijn tot de ALV in april aanstaande.

Geniet van elkaar en heb het goed.

Tot ziens,

Liesbeth Schaap

Foto: Picasa

Van de bestuurstafel

Door Cees Michielse

In de afgelopen periode is er weer veel gesproken in het bestuur over belangrijke zaken die te maken hebben met de uitvoering van de huidige pensioenregeling (de indexatie en het beleggingsresultaat). En vooral ook over de stand van zaken in de voorbereiding van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De planning is nog steeds dat die omzetting bij PFZW gaat plaatsvinden per 1 januari 2026.

Daarnaast kreeg ook de voorbereiding van de ALV de nodige aandacht. De dan te behandelen thema's over de invoering van de Wtp en het thema, "de gewenste toekomstige governance", zijn mede afhankelijk van de besluitvorming bij PFZW over de transitie.

De taakverdeling in het bestuur

Door het vertrek van vier bestuursleden, moeten veel van de bestaande taken over het nieuwe bestuur worden verdeeld. Gelukkig hebben we inmiddels nieuwe bestuursleden kunnen voordragen, die al redelijk zijn ingewerkt. Daarmee hebben we weer een bijna volledig, gewenste bezetting. Maar 1 vacature, die statutair moet worden ingevuld door de Bond Nederlandse Predikanten (BNP), is op dit moment nog vacant. Inmiddels heeft Cees Michielse tijdelijk het secretariaat weer op zich genomen. Die taak wordt wel zo snel mogelijk bij iemand anders worden neergelegd.

Zeker voor de komende periode – tot en met de transitie – is de hoeveelheid werk die verzet moet worden in het verantwoordingsorgaan erg omvangrijk. Dat kan niet langer worden gecombineerd met andere taken.

Onduidelijkheid over beleggingsbeleid PFZW

Direct na het bekend worden van het voorlopige beleggingsresultaat van 7,7% bij PFZW over 2024 is er vooral in de pers veelvuldig geschreven dat dit weliswaar een goed resultaat is, maar ten opzichte van bijvoorbeeld ABP toch 1% achter blijft.

Direct nadat het voorlopige beleggingsresultaat (2024: 7,7%) van PFZW bekend werd, schreef vooral de pers veel over het goede resultaat, maar dat het ten opzichte van de wereldwijde index achterbleef. Met de suggestie dat het kwam door het teveel nadruk leggen op maatschappelijk

verantwoord beleggen ten koste van het rendement.

Nadere analyse van de beleggingsresultaten geeft echter aan, dat over een wat langere termijn gezien de prestaties van de specifieke esg-beleggingen niet afwijken van de overige beleggingen in aandelen.

We hebben als BPP geconcludeerd dat in de publicaties van het PFZW-bestuur het veel te eenzijdig over het maatschappelijk verantwoord beleggen is gegaan. En ten onrechte te weinig over de rendementen. Het PFZW-bestuur gaat hier meer evenwichtig over publiceren.

Lessen trekken

In het eerste kwartaal 2025 moet een diepgaand onderzoek meer duidelijkheid geven over de belangrijke verschillen in de resultaten. En de lessen die daaruit kunnen worden getrokken. BPP heeft de indruk dat de nu nog noodzakelijke grote omvang van de afdekking van het renterisico in combinatie met een gemiddeld relatief jong deelnemersbestand, tenminste een belangrijke factor lijkt. Dit onderwerp behoort gelukkig na de transitie grotendeels tot het verleden.

We stellen vast dat de gelden van pensioenfondsen, volgens de voorschriften die gelden, nooit voor 100% alleen in aandelen kan worden belegd. En dat vergelijken met wereldwijde resultaten van 100%-aandelenportefeuilles, nooit volledig kan opgaan. Het kan in de toekomst gunstiger uitpakken als het beleid meer mogelijkheden biedt dan nu is toegestaan.

Vorbereiding op ALV

Elders in dit blad blijkt dat de voorbereiding van de Algemene Ledenvergadering (ALV) zo ver is, dat we de oproep deel te nemen en de voorlopige agenda hebben vastgesteld. Echter, in de weken tussen nu

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

Cees Michielse

en publicatie van de stukken wordt nog veel werk verzet. Uit de lopende gesprekken tussen het PFZW-bestuur en het verantwoordingsorgaan komt steeds nieuwe informatie die van invloed is op de te behandelen onderwerpen.

Het is mogelijk dat er tot op het laatst nieuwe informatie komt, afhankelijk van de tijdsplanning en ontwikkelingen bij PFZW. Het BPP-bestuur besluit op 4 maart of 1 april hoe ermee om te gaan. Die laatste ontwikkelingen worden dan meegenomen in de publicatie van stukken op de website.

“Ik ben uit solidariteit lid”

Door Jan van Gelderen

Opnieuw strijkt OP neer in Diever, nu bij Bart Geerling. Hij vindt het een plek om nooit meer weg te gaan. Zelf Fries van geboorte bracht hij een deel van zijn jeugd door in Glanerburg, maar heeft zijn middelbare school in Leeuwarden volbracht. Hierna heeft hij een paar jaar gestudeerd in Groningen gevolgd door Amsterdam. Voor dat hij neerstreek in Diever woonde hij in Utrecht, Bilthoven en Nieuwegein. “In Utrecht heb ik in een onbewoonbaar verklaarde woning gekocht en opgeknapt. Ik mag graag met mijn handen werken. En had ik de mogelijkheid om in deeltijd rechten te gaan studeren.” Dat hij handig is blijkt ook uit een van zijn hobby, het bouwen van modellen.

Bart: “Ik ben op mijn 62ste jaar met overbruggingspensioen gegaan. Een prachtige regeling van PGGM. Het plan was om te gaan reizen met mijn echtgenote. Maar helaas werd zij ziek waarvoor zij niet behandeld kon worden. Zij heeft gekozen voor euthanasie.” Zijn vader leed op late leeftijd aan dementie. “Dat heeft me wel toe gebracht om na te denken over wat ik wil als mij iets dergelijks overkomt. Dat overleg ik jaarlijks met mijn arts.”

Bart heeft zijn carrière afgesloten als divisiedirecteur van GGZ Zuid Oost Drenthe. “Na het overlijden van mijn vrouw ben ik door mijn voormalige directeur gevraagd om klussen te doen voor GGZ. Dat heb ik met genoeg gedaan. Het was ook goed voor de verwerking.”

Hobbies

Overigens verveelt hij zich helemaal niet door de vele hobbies die hij heeft. Hij golft, bezoekt musea, werkt graag in de tuin, reist en maakt – zoals gezegd – bouwpakketten. “En ik lees heel erg veel. Al scan ik *Ons Pensioen* meer dan ik hem van voor tot achter lees.” Ook volgt Bart cursussen via Hoger Onderwijs Voor Ouderen (HOVO) in Groningen. En hij volgt nu een online tiendaagse cursus over de koude oorlog. “Ik heb de Eerste Wereldoorlog ‘ontdekt’. Een interessant en boeiend tijdperk”, aldus Bart. Zo heeft hij zo veel te doen dat hij helemaal geen TV meer kijkt. Hij zegt: “Via mijn iPad volg ik wel wat er gebeurt in de wereld. Wel kan ik de krant niet missen.” Waar ook tijd aan wordt besteed is het herlezen van boeken. “Mijn geheugen is niet meer wat het is geweest. En omdat ik niet per se nieuwe boeken hoeft te kopen. Dus ga je ze weer

lezen, zodat je niet altijd nieuwe boeken hoeft te kopen.”

Eigen pand

Hij kijkt met genoeg terug op zijn werkzame leven. “Na jarenlang als HRM-man werkzaam te zijn geweest, ben ik divisiedirecteur geworden. We hadden een twee-hoofdige directie. Ik deed de bestuurlijke kant. Er is een tijd geweest dat de bomen tot in de hemel groeiden. Zo zaten we in bij het Scheperziekenhuis in Emmen toen een pand vrij kwam bij het station. Dat is aangekocht en verbouwd waarbij iedereen zijn eigen kleuren kon kiezen.” Maar de omstandigheden veranderden. De Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) kwam en dat betekende heel veel vergaderen met gemeenten over zaken waarvan ze geen kaas hadden gegeten. Bovendien namen de

zorgkosten enorm toe. En zo verdween de ‘het kan niet op’-tijd.

Hij vindt solidariteit belangrijk. Dat geldt voor BPP, maar bijvoorbeeld ook voor vakbonden. “Je hoort er gewoon lid van te zijn.” Uit zijn verhaal blijkt dat hij betrokken is geweest bij de eerste CAO in de zorg, en wel namens paramedische beroepen.

Tot slot

Hij is op latere leeftijd aan kinderen (twee, jongen en meisje) begonnen. “Eerst vonden we het onverantwoord om kinderen op de wereld te zetten. Maar naarmate de jaren verstreken, veranderde ons idee. En nu ben ik op mijn ‘oude dag’ grootvader geworden. Waar ik enorm van geniet. En is het goed dat mijn kinderen niet dichtbij wonen, anders was ik er elke dag.”

Oproep deelname aan Algemene Ledenvergadering 2025

Woensdag 16 april 2025 heeft de Algemene Ledenvergadering (alv) van de BPP plaats. Wij komen bijeen op het inmiddels bekende en vertrouwde adres van de Koningshof, Kerkplein 1, 3941 HV in Doorn.

U bent daar vanaf 10.00 uur welkom. Van 10.00 tot 10.30 is er tijd voor inschrijving, het nuttigen van een kopje koffie of thee en onderlinge contacten.

Voor deelname aan deze ALV is aanmelding vooraf noodzakelijk. De voorkeur heeft het dat uw aanmelding digitaal gedaan wordt via onze website:

<http://www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmeldenalv>

Een schriftelijke aanmelding kunt u sturen naar BPP, p/a Koepel Gepensioneerden, Postbus 2069, 3500 GB Utrecht.

Tijdens de ALV wordt afscheid genomen van een aantal bestuursleden, en wordt een aantal nieuwe bestuursleden ter benoeming voorgedragen. Het is meer dan in andere jaren niet uitgesloten dat we vanwege actuele ontwikkelingen de komende tijd nog aanpassingen in de agenda moeten doorvoeren. Dat heeft dan waarschijnlijk te maken met ontwikkelingen rondom de invoering van de Wtp. Maar ook de ontwikkelingen in de economie, al dan niet in relatie met internationale spanningen, kan een aanpassing van de agenda nodig maken.

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

De voorlopige agenda voor deze alv is:

- 10.30 – 10.45
Welkomstwoord voorzitter
- 10.45 – 12.00
Huishoudelijke vergadering
  - Verlag ALV 2024
  - Jaarverslag 2024
  - Financieel jaarverslag 2024
  - Verlag kascontrolecommissie
  - Benoeming kascontrole commissie voor 2026, voor de controle van de financiële stukken 2025
  - Begroting 2025
  - Contributievoorstel 2026
  - Benoemingen en Rooster van aftreden
    - Overdracht voorzitterschap
    - Dankwoord aan aftredende bestuursleden
- 12.00 – 12.30
Stand van zaken invoering nieuwe pensioenregeling
- 12.30 – 13.30 lunch
- 13.30 – 14.00
Beleidsplan BPP 2025 - 2026
- 14.00 – 15.30
Discussienota Pensioenfonds governance
- 15.30 – 16.00
Afsluitende borrel

De deelnemers aan de ALV ontvangen ongeveer 14 dagen voor de bijeenkomst een e-mail ter bevestiging van hun aanmelding. De stukken behorende bij de agenda zullen vanaf die dag via de website beschikbaar zijn.

Contributie 2025

Begin maart heeft u per e-mail het verzoek ontvangen om de jaarlijkse contributie voor de BPP over te maken. Voor degenen die geen e-mail hebben ontvangen, omdat het e-mailadres bij ons onbekend is, vraagt de penningmeester u hiermee om de contributie over te maken op betaalrekening:

NL83 INGB 0004 5525 79

ten name van: Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

De contributie bedraagt dit jaar €13 voor leden en € 6,50 voor partnerleden.

Indien u tevens voor uw partner betaalt, wilt u dan de contributie in afzonderlijke betalingen doen. Dit voorkomt misverstanden in de administratie.

Alvast dank voor de moeite.

Bart de Jong

Penningmeester BPP

Voorgedragen bestuursleden introduceren zich

Koos Spanbroek

Na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (66 jaar en 4 maanden) is Koos (70) werkzaam gebleven in de gehandicaptenzorg, voornamelijk op projectbasis. Dat varieert van directeur Zorg en Dienstverlening, clustermanager EMB (Ernstig Meervoudig Beperkt), zorgmanager van een aantal locaties, regiomanager in twee regio's van gehandicaptenorganisatie Zuidwester tot nieuwbouwprojecten (vastgoed) van gehandicaptenorganisaties.

Koos: "Verder ben ik vrijwilliger/chauffeur bij Automaatje (een initiatief van ANWB en gemeenten). Ik ben aangesloten bij een landelijke klachten- en geschillencommissie voor kleine zorginstellingen. Daarvoor was ik tien jaar bestuurslid (voorzitter) van een belangenvereniging voor mensen en verwanten met een verstandelijke beperking. Lid van de raad van toezicht van een gehandicaptenorganisatie en voorzitter van de Multi Functionele Accommodatie in mijn dorp.

"Zoals ik al zei, ik wil actief en betrokken blijven. Dus toen ik een oproep zag om toe te treden tot het BPP-bestuur en na een verkennend gesprek met een afvaardiging, voelde ik dat ik mijn bijdrage eraan wilde leveren." Koos wordt beoogd voorzitter van het bestuur. Omdat hij gestructureerd en planmatig kan werken, acht hij zich in staat om de vereniging te leiden. Met optimale ruimte voor de deskundigheden van de andere bestuursleden. "Tegelijk wil ik ook graag de afspraken maken en nakomen, en na ampele discussie een besluit nemen. Ik wil mij sterk maken dat die besluiten worden uitgerold. Het zijn spannende tijden nu, en het is van belang dat de belangen van de gepensioneerden daarin goed vertegenwoordigd zijn."

Als voorzitter wil Koos graag dat de BPP meer herkend, erkend en gevonden wordt. Het ledenaantal is dalend en die trend wil hij graag doorbreken en ombuigen. Daarnaast is de opdracht aan het bestuur om de deskundigheid die tot nu toe is ingebracht als BPP (en waardoor behoorlijk invloed is uitgeoefend) naar de toekomst te borgen.

Koos: "De toekomst voor BPP zie ik positief in. Dat baseer ik op de in het verleden ingebrachte, zeer gewaardeerde deskundigheid in de behartiging van belangen van gepensioneerden. Ik voorzie dat BPP die deskundigheid weet te continueren. Dat koppel ik dan ook aan de acties om meer leden aan ons te binden waardoor de invloed van BPP, naast de deskundigheid ook in getal (aantal leden), in de toekomst groter zal worden.

Koos heeft zelf drie zonen, en van zijn partner nog haar dochter. Ze hebben zes kleinkinderen (vier kleinzonen en twee meisjes). "Helaas heeft een kleinzoon het syndroom van HAO-Fountain, en een kleindochter taalslijmziekte. Dat vraagt uiteraard veel aandacht en zorg, in de eerste plaats voor de ouders, maar we helpen waar we kunnen. Ik moet eerlijk zeggen dat het leven

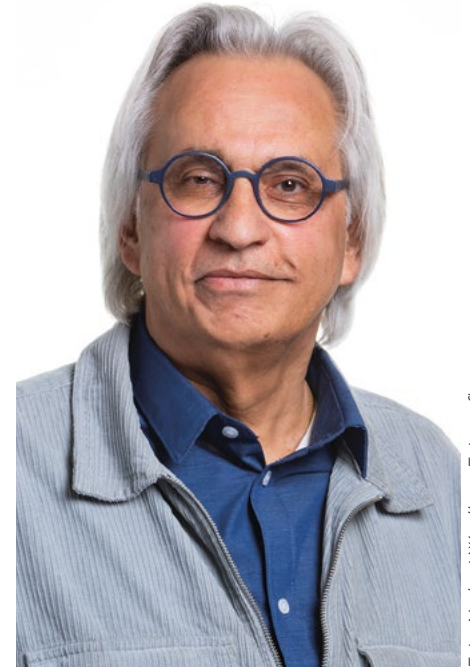

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

Koos Spanbroek

van de twee met deze beperkingen nog steeds van hoge kwaliteit kan zijn. Geluk zit in kleine dingen en soms in grote. Mijn kleinkinderen zien opgroeien en hun leermomenten waardoor ze heen moeten, maakt mij heel gelukkig. En ik zal mijn uiterste best doen dat zij alle zes een mooie kwaliteit van leven zullen hebben.

Hobbies, actief zijn en betrokken blijven, en natuurlijk de zes kleinkinderen."

Ineke Schmidt

Ineke Smidt (72) is beoogd bestuurslid van de BPP, en wordt als de andere bestuursleden daarmee akkoord gaan ook vicevoorzitter. Ze heeft een gevarieerd werkzaam leven gehad, al zit ze na haar pensionering ook niet stil.

Ze is begonnen als tropenarts in een Ghanees ziekenhuis, en is daar ook werkzaam geweest als een soort regionaal inspecteur. Ineke heeft er 4,5 jaar doorgebracht. Daarna is ze begonnen bij de GGD in Flevoland, en is ze bestuurder geweest van de Federatie Opvang. Dat is de koepel van opvang van zwervjongeren, daklozen en vrouwen in kwetsbare situaties zoals eergerelateerd geweld, meisjes die uit huis werden gezet vanwege zwangerschap en huiselijk geweld. De Federatie heeft diverse organisaties al als het Leger des Heil, Blijf van mijn lijfhuis en Humanitas.

"Ik ben voorzitter geweest van de MO-groep, een werkgeversvereniging Maatschappelijke Organisaties. Ik ben lid geweest van de SER als vertegenwoordiger van Not for profit. Ik ben lid geweest van het PGGM-bestuur en in 2010 werd ik wethouder Sociaal Domein. Als grootste stad werd ik daardoor ook voorzitter van de GGD Flevoland. Dat was wel leuk: voorzitter bij een club waar ik had gewerkt.

"Waarom ik bestuurslid wilde worden? Ja, we leven in turbulente tijden. Ik heb me altijd ingezet om

mensen die het moeilijk hebben te ondersteunen. Dat geldt ook voor BPP. En ik kende de pensioenwereld." Mensen worstelen volgens haar met tal van vragen. Wat gebeurt er met mijn pensioen straks? Of hebben de mensen wel voldoende stem? Wat gebeurt er als ik 10 procent van mijn pensioen opneem? Bovendien heeft de BPP overal een zetel. Ze verklaart: "We zitten in de ledenraad van PGGM, we zitten in de Koepel van Gepensioneerden en het Verantwoordingsorgaan (voorheen de Pensioenraad)."

Haar persoonlijke doel is aandacht schenken aan ledenwerving. "Hoe deskundig de BPP ook is; daarom hebben we ook een goed imago bij PFWZ, zonder voldoende leden houdt het op. Toch is de BPP wel een belangrijke speler. Verder mag aan de communicatie wel wat aandacht worden besteed. Ook daarvoor wil ik mij inzetten.", zegt ze over haar motivatie.

"Hoe ik de toekomst van BPP zie? In de toekomst kijken is lastig, maar als het lukt om de groei van het aantal leden te bewerkstelligen, hebben we zeker bestaansrecht. En dat is een belangrijke opgave.

Ineke woont in Almere en is gehuwd, heeft geen kinderen en is naast haar vrijwillige verplichtingen werkzaam in hun grote 1,800 vierkante meter tuin. Een tuin met vele bezoekers waaronder marters, vossen en reeën. En ze gaan graag met de boot op pad. Met het IJsselmeer voor de deur is dat een begrijpelijke hobby.

Ineke Smidt

Foto: Norbert Waalboer Fotografie

Ernst van Drumpt

In de periode dat de redactie van dit blad tot stand moest komen was Ernst door omstandigheden niet bereikbaar voor een interview. Zijn motivatie die hij heeft om actief bestuurslid te worden van de BPP heeft hij echter duidelijk aangegeven in de afgelopen maanden.

"De pensioenwereld maakt momenteel een grote verandering door. Toen ik in 1971 leerling verpleegkundige werd, had ik niet verwacht ooit met pensioenzaken in aanmerking te komen. Dat is anders gelopen.

De periodes 1980-1982 en 1998-2002 maakte ik deel uit van de raad van advies van pensioenfonds PGGM. Van 2015 tot medio 2023 was ik lid van de ledenraad PGGM&CO.

In 2017 stopte ik na 46 jaar werken, waarvan de laatste 20 jaar als bestuurder van een zorginstelling. Op maatschappelijk vlak ben ik als vrijwilliger bestuurlijk actief in zorgorganisaties en voor de plaatselijke kerk. Stilzitten lukt me slecht. Schouder eronder zetten lukt me beter.

Nu ik in de BPP de kans krijg een bestuurlijk steentje bij te dragen pak ik die handschoen graag op. "

50 jaar na de mijnsluiting: wat ging er mis?

Door Pierre Thijssen

In 2024 was het precies 50 jaar geleden dat de laatste steenkoolmijn in Zuid-Limburg werd gesloten. Het markeerde het einde van een tijdperk dat de regio decennialang had gekenmerkt. De sluiting van de mijnen betekende niet alleen het verdwijnen van een belangrijke industrie, maar het had ook ingrijpende economische, sociale en culturele gevolgen voor Zuid-Limburg.

De steenkoolwinning begon in de tweede helft van de 19^e eeuw, en bereikte zijn hoogtepunt in de eerste helft van de 20^e eeuw. Mijnwerkers kwamen niet alleen uit Limburg, maar ook uit andere delen van Nederland en Europa. Het gaf de regio een unieke multiculturele samenstelling. In de jaren zestig kwam er echter een omslagpunt. Goedkopere import, de opkomst van olie, gas en kernenergie als energiebronnen; deze economische factoren maakten de mijnbouw onrendabel. Dit leidde in 1965 tot de aankondiging van de mijnsluitingen door toenmalige minister van Sociale Zaken Joop den Uyl in de schouwburg van Heerlen.

Gesloopt of ontmanteld

De laatste mijn, de Oranje-Nassau I in Heerlen, sloot in 1974 zijn deuren. De mijnsluitingen hadden een enorme impact: duizenden mijnwerkers verloren hun baan, en Zuid-Limburg werd geconfronteerd met een hoge werkloosheid. Gemeenschappen die rondom de mijnen waren opgebouwd, verloren hun centrale samenbindende factor. Verontreinigde grond en achtergebleven mijnschachten waren uitdagingen die aangepakt moesten worden. Onder het motto 'Van zwart naar groen' werd na de mijnsluitingen ook be-

gonnen met de herstructurering van de Oostelijke Mijnstreek, nu Parkstad. Bijna alle mijngebouwen, koeltorens, schachtgebouwen en spoorwegemplacementen werden gesloopt of ontmanteld. Steenbergten werden afgegraven of ze kregen een nieuwe bestemming als wandelgebied. Slechts enkele gebouwen staan nog overeind zoals de schachten van de Oranje Nassau 1. En daar ging het fout. Men wilde van de zwarte periode af en alles vergroenen. Dat dit had tot gevolg dat er anno 2025 bijna geen monument van de mijnen te bewonderen valt.

Veerkracht

Vijftig jaar later heeft Zuid-Limburg zich grotendeels weten te transformeren. De regio richt zich op toerisme, dienstverlening, onderwijs (met instellingen zoals de Universiteit Maastricht) en innovatieve technologieën. Het bedrijventerrein de Locht is nu goed gevuld met bedrijven zoals Medtronic, Boston Scientific en Dergox. In 2024 waren er herdenkings- en culturele evenementen om stil te staan bij de geschiedenis en de transformatie van de regio. Dit is een moment van reflectie, trots en dankbaarheid voor de veerkracht van de Limburgse gemeenschap. Een uitvloeisel hiervan is dat er in 2025

Foto: Limburgs Museum

een grote theaterproductie *Het Geluk van Limburg*, gebaseerd op de het gelijknamige boek van Marcia Luyten geproduceerd wordt met in de hoofdrol Huub Stapel. Hij speelt de grootvader van een mijnwerkersfamilie uit Heilust, een voormalige mijnwerkerswijk in Kerkrade. Deze exclusieve productie is te bewonderen van 23 juli tot en met 26 oktober in de Rodahal, Kerkrade.

Het Gezellenhuis

Het Gezellenhuis bood onderdak aan een deel van de arbeidsmigranten die in de regio kwamen werken. Het gebouw functioneerde als een soort internaat of pension waar migranten naast huisvesting ook maaltijden en gemeenschappelijke faciliteiten kregen aangeboden. Hoewel het verblijf praktisch was, waren de leefomstandigheden vaak sober. Migranten waren ver weg van hun familie en leefden in een strikt georganiseerde omgeving, waarbij het werk in de mijnen centraal stond. Toch bood het Gezellenhuis ook een sociale structuur waar zij elkaar konden ontmoeten en een gevoel van gemeenschap konden ontwikkelen.

Staatsmijn Emma, Hoensbroek

Hard werk en toewijding

Arbeidsmigranten brachten hun eigen cultuur, gewoontes en tradities mee naar de regio, wat een blijvende invloed had op de Limburgse samenleving. Tegelijkertijd moesten ze zich aanpassen aan de strenge routines van het mijnwerkersleven.

Zij vormden een belangrijk onderdeel van de Limburgse mijnbouwgeschiedenis. Hun harde werk en toewijding zorgden ervoor dat de mijnindustrie decennialang kon blijven draaien. Na de sluiting van de mijnen bleven veel migranten in de regio wonen, wat bijdroeg aan de culturele diversiteit van Zuid-Limburg. Vandaag de dag wordt de rol van arbeidsmigranten steeds meer erkend en gevierd als een belangrijk onderdeel van het mijnverleden. Het Gezellenhuis is een tastbare herinnering aan deze geschiedenis. Bij herdenkingen en tentoonstellingen over de mijnbouw wordt vaak aandacht besteed aan de bijdragen en ervaringen van de migranten die

een nieuw leven in Limburg opbouwden.

In de huidige samenleving wordt er anders gedacht over arbeidsmigranten en verwacht men dat ze weer terugkeren naar hun land van herkomst. Men heeft schijnbaar niets geleerd uit het verleden. Velen van hen blijven in Nederland omdat ze zien dat de levensstandaard hier hoger is dan in hun land van herkomst.

De versteende longen van mijn opa namen aan het einde van zijn leven geen zuurstof op

Mijn grootvader werkte 44 jaar in de Staatsmijn Hendrik in Brunssum, de diepste mijn van Limburg met zijn 1348 meter diepte. Ik kan me de laatste jaren van mijn opa nog herinneren, liggend in bed met een zuurstofslang in zijn neus, met een grote groene zuurstoftank naast zijn bed. Ook hier speelde de gezondheidsdienst van DSM geen frisse rol. De meeste mijnwerkers werden gekeurd en kregen zelden de diagnose silicose, stoflongen. Dit om te voorkomen dat DSM verdere vergoedingen aan de mijnwerkers moest uitbetalen. Ook mijn grootvader heeft hier nooit enige vergoeding voor ontvangen. Dat is en blijft een schandalige zaak, die aan DSM zal blijven kleven.

Foto: Dolf Kruger/Nederlands Fotomuseum

Misschien nuttig voor thuis, buitenshuis en in pensioendiscussies:

Zomaar wat wetenswaardigheden over communicatie

Door Jaap van der Spek

Waar mensen met elkaar omgaan, communiceren zij. Praten zij, luisteren zij, reageren zij (ook zonder woorden) en proberen ze 'boodschappen' over te brengen. Dat doen ze thuis, dat doen ze op het werk, dat doen ze via de media, in de politiek, in de vereniging en in de familie- of vriendenkring. En ... dat doen ze (al dan niet via de media) in de pensioendiscussie. Mensen communiceren met elkaar en met vertegenwoordigers van organisaties, maar ook die organisaties communiceren weer met andere organisaties, en met mensen in hun verdere of dichterbij gelegen omgeving. Communicatie is overal.

Er gaat veel goed, maar er kan ook veel mis gaan. In de taal hebben we woorden gevonden om te weten dat je het over hetzelfde hebt. Een tafel is een plank met vier poten. Als iemand het over een tafel heeft, dan hebben we daar wel een beeld van. Maar of die groot of klein is, moet je dan weer apart vermelden. Nog ingewikkelder is het in het volgende voorbeeld: een man en een vrouw

zitten aan tafel. De man eet van de soep die zijn vrouw heeft klaar gemaakt en zegt: "Er zit een haar in mijn soep." Waarop zijn vrouw wat kribbig reageert: "Als je problemen hebt met mijn soep, moet je de volgende keer maar zelf koken. Je hebt altijd wat op het eten aan te merken." De man kijkt verbaasd op: "Ik constateer alleen maar dat er een haar in zit."

Niet goed luisteren

Een mooi voorbeeld om aan te geven dat de boodschapper verschillende dingen kan zeggen met die ene zin. Het kan om feitelijke informatie gaan: "Er zit een haar in.", maar hij kan er ook inderdaad mee uitdrukken dat er weer een keer een probleem is met het eten. Bij de

Lees verder op pagina 12

ontvanger gaat het dan weer om wat hij/zij erin denkt te horen. Zo kunnen zelfs bij simpele woorden communicatieproblemen ontstaan. Vervolgens goed luisteren en naar het waarom vragen, helpt altijd. Dit voorbeeld geeft al aan, dat misverstanden in communicatie vaak ontstaan door niet goed te luisteren en niet goed 'doorvragen'.

Communicatie als in de spreekkamer?

Een mooi voorbeeld uit de praktijk van een huisarts die echt de bedoeling had een goed gesprek te voeren. Een jonge vrouw komt binnen met de klacht dat ze hoofdpijn heeft. Bij navraag bleek, dat de hoofdpijn de vorige dag is ontstaan. De dokter vraagt of er ook griep in de omgeving is en de vrouw reageert met een 'ja'. Ze blijkt zelf geen koorts te hebben. Het advies is om paracetamol in te nemen en om, als de hoofdpijn blijft, over drie dagen terug te komen. Een gesprek zoals heel veel voorkomt.

Die avond vertelt de dokter zijn vrouw dat hij er toch een 'niet pluis' gevoel aan over heeft gehouden. Al pratende besluit hij de betreffende vrouw op te bellen. Bij nog een keer allerlei vragen te hebben gesteld, stelt hij ook de 'door'-vraag: "Herinner je je het moment waarop de hoofdpijn begon?" Het antwoord was verrassend: "Jazeker, het was alsof er in mijn hoofd iets knapte". Diezelfde avond is de vrouw doorverwezen naar het ziekenhuis en bleek ze een klein herseninfarct te hebben gehad. Doorlopen zou niet fataal zijn geweest, maar toch...

Huisartsen krijgen in hun specialisatie-opleiding dit voorbeeld vaak aangedragen. Ook al wil je goed luisteren, er zijn valkuilen. De normale trits is: anamnese (vragen stellen), diagnose (wat zit er achter) en therapie (wat gaan we eraan doen). Maar in dat eerste onderdeel is het belangrijk om bij het vragen en doorvragen ruis uit te sluiten. Ruis zoals het alvast nadenken over wat er achter kan zitten. Bijvoorbeeld: 'Er gaat griep rond, dus waarschijnlijk is dat het'. Of: 'De wachtkamer zit vol, ik ben al uitgelopen en gelukkig is dit niet zo'n ingewikkelde vraag.' Bij

goed luisteren hoort dus nadrukkelijk het goed laten uitpraten, het goed doorvragen (hoe, wat, wanneer en waarom) en kort samenvatten, voordat je verder gaat met wat er achter zit (de diagnose) en de therapie. Hoeveel mensen zijn er niet, die naar hun partner luisteren en ondertussen bezig zijn met de vraag wat erachter zou kunnen zitten, en hoe ze het zouden kunnen oplossen. "Laat me nou eens gewoon uitpraten!" is dan vaak de reactie.

Niet alleen bij de dokter

Overall is luisteren en vragen stellen de ingang voor een goed gesprek. Het is ook fijn als dit wederzijds gebeurt. Sommige mensen hebben de neiging steeds elk moment aan te grijpen om weer 'voor te lezen uit eigen werk'. Als je dit van jezelf weet of als anderen dat tegen je zeggen, dan help je jezelf en het gesprek door toch even stil te zijn en zelf vragen te gaan stellen. Mensen waarderen dat. Toch nog weer een valkuil? Op een verjaardagsfeestje gaat het over de politiek. Mensen hebben zo hun opvattingen en kunnen daarover van harte (en soms fel) met elkaar van gedachten verschillen. Met aan het einde van de avond het naar elkaar uitgesproken gevoel dat het een goede avond is geweest, met boeiende gesprekken. Niets verkeerd mee, maar als mensen samen naar een oplossing moeten zoeken, werkt dat averechts. Een paar voorbeelden.

Cognitieve dissonantie

Laatst een nieuwe auto gekocht. Mooie kleur en hij rijdt prima. Nog geruislozer dan ik dacht en ook zuiniger dan gedacht. Dan lees ik in een blad dat bij onderzoek is gebleken, dat mijn auto op nogal wat fronten minder goed is dan andere auto's uit dezelfde prijscategorie. Gelukkig is het een Duits onderzoek en mijn conclusie is, dat het onderzoek niet naar behoren is verricht. Mijn ervaringen zijn immers anders? Terwijl ik weet dat de uitkomst van het onderzoek mij niet bevalt. Dat ik daarom de boodschapper maar aanpak, zodat ik niet van bestaande opvatting hoeft te veranderen. Of, ik ben het niet eens met het nieuwe pensioenstelsel. Daarom geloof ik niet dat de eerste resultaten van pensioenfondsen, die al over zijn gegaan, zo goed uitpakken, want: "Het zijn maar kleintjes en bovendien hadden ze al een goede dekkingsgraad." De beschreven reactie heet 'cognitieve dissonantie' en komt erop neer dat we moeite hebben met het veranderen van mening en in eerste instantie proberen wat te doen aan de boodschap of de boodschapper. Hieronder nog een paar invalshoeken voor vergelijkbare reacties in communicatie.

Komt ons goed uit

We lezen en horen graag wat ons goed uitkomt, wat onze opvattingen ondersteunt. Het begrip daarvoor is selectieve perceptie. We lezen en

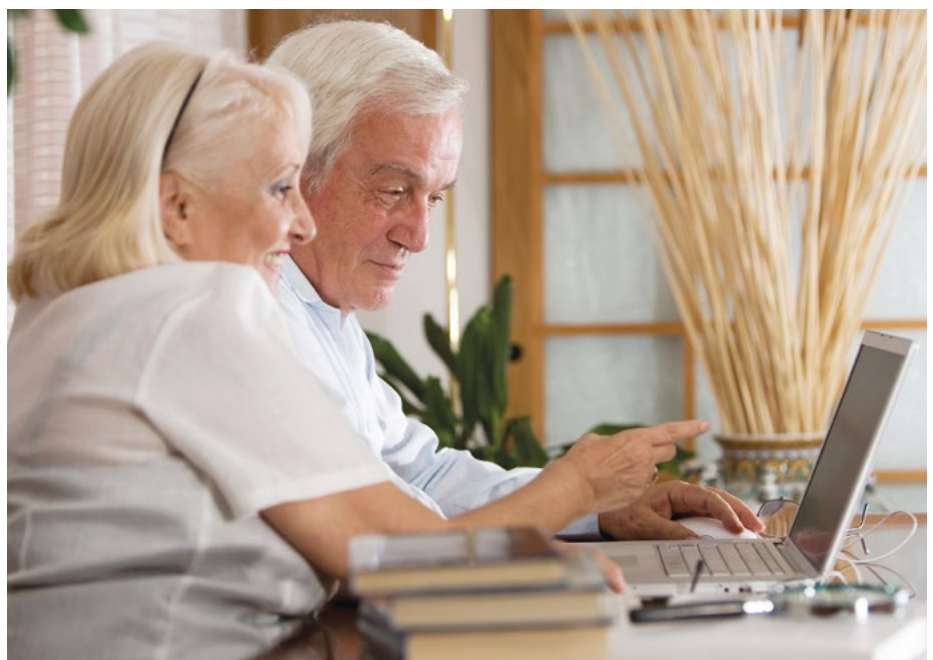

Foto: iStock

horen graag over onderwerpen die ons al bezig houden. Bijvoorbeeld, als je nooit aan het verzamelen van postzegels hebt gedaan, lees je zelfs geen actueel nieuws daarover. Een hele krant lezen kost heel veel tijd. In de praktijk selecteren we het nieuws. Ruwweg omdat we in het onderwerp al geïnteresseerd zijn, als we het eerder al zijn tegengekomen (de kracht van herhaling), omdat het onze nieuwsgierigheid prikkelt, omdat het 'dichtbij' is (letterlijk en figuurlijk) en/of omdat het ons als mens raakt (human touch). Daar komt nog bij dat, als we het nieuws lezen of horen, we selectief interpreteren. Als het even kan buigen we een gelezen of gehoorde boodschap om naar onze overtuigingen, normen, waarden en opvattingen. Of zien in een boodschap alleen maar dat gedeelte. Daarom komt het regelmatig voor dat mensen dezelfde boodschap toch verschillend doorvertellen.

Opvattingen en schuttersputjes communicatie

De inmiddels overleden Noorse filosoof, Arne Naess, heeft alweer jaren geleden een boekje geschreven over argumentatieleer. Kort en ruw samengevat komt het erop neer, dat wij denken dat door feiten en argumenten opvattingen/meningen (hij spreekt over *beliefs*) tot stand komen en dat wij die vervolgens uiten. In de discussie met elkaar willen we het liefst dat de ander onze opvattingen 'overneemt' en daarom voeren we feiten en argumenten aan om onze opvatting te ondersteunen. En dan toch ..., de andere doet dat niet en komt met andere argumenten en feiten om onze meningen te weerleggen, en de eigen mening te onderbouwen. Wederom, aan het einde van de avond een goede discussie gehad, maar of we samen het probleem hebben opgelost?

Schuttersputje

Even tussendoor: in discussies kennen we het fenomeen van wat ook wel 'schuttersputjes communicatie' wordt genoemd. Het is een metafoor, een gelijkenis. Terwijl de één de kogels (argumenten en feiten) op de ander afvuurt om dienst hoofd (zijn/haar opvattingen) te elimineren

(zodat wij die van hem/haar zullen overnemen), duikt de ander weg in het schuttersputje (om niet geraakt te worden). Hij is ondertussen bezig zijn wapen weer te laden (argumenten en feiten te bedenken). Zodra het magazijn van de eerste leeg is, komt de ander overeind om zijn wapen met feiten en argumenten leeg te schieten. En duikt nummer één in zijn schuttersputje. Dat kan heel lang door gaan. Kenmerkend zijn woorden als: "Ja (ik heb je gehoord), maar ... (en dan komen de kogels)" tot zelfs: "Precies om wat je nu zegt (ik heb echt goed geluisterd), klopt het niet want ...". Schuttersputjes communicatie komt heel veel voor en brengt zelden een oplossing. Tenzij we het ons op dat moment bewust zijn en bereid zijn het anders te doen. Bereid zijn om, als de huisarts eerder, op een nadere manier het gesprek te voeren.

Niet kwijtraken

Arne Naess geeft aan, dat de oorzaak van onze discussies vaak niet zit in de kracht van de argumenten, feiten (of de wijze waarop je ze uitspreekt), maar in wat andere psychologen al wel wisten. Meningingen/opvattingen ontstaan, hoe vaagsoms ook, door opgedane ervaringen en wat die ervaringen met je hebben gedaan. Niet door feiten en argumenten. In discussie willen we het liefst onze opvattingen niet kwijtraken. Dat geeft een gevoel van onveiligheid. Daarom duiken we al snel de schuttersputjes in. Bedenken vaak ter plekke argumenten of zoeken naarstig naar onze opvattingen ondersteunende feiten die we in de strijd kunnen gebruiken.

Het helpt, dat je weet hoe het werkt. Maar wil je aan oplossingen werken, dan is het goed om vragen te stellen. Bijvoorbeeld: "Waarom zeg je dit? Welke ervaring heb je opgedaan? Is er een achterliggende reden waarom je dit vindt?" Samen ervaringen delen, klaart vaak de lucht voor bereikbare oplossingen.

Spoor bijster

Hoe ingewikkeld het kan zijn, wordt duidelijk in de pensioendiscussie. Schuttersputjes, cognitieve dissonantie, selectieve perceptie en interpretatie zijn overal terug te vinden.

Tot op hoog (politiek) niveau. Als je heel hard gewerkt hebt aan een pensioenakkoord, de wet is democratisch aangenomen en je bent met alle deskundigheid nu hard bezig om op een goede manier de overgang naar het nieuwe systeem te implementeren. Dan breng je heel veel feiten en argumenten in om de criticasters vooral te zeggen dat tussendoor ingrijpen een ramp wordt. De mensen die altijd al tegen de nieuwe wet waren, duiken de schuttersputjes in en zien hun kans schoon om met voor hen goede argumenten en feiten terug te schieten. En alle mensen die de pensioenwereld te ver van hun bed vinden liggen (te ingewikkeld ook), raken tussen die schuttersputjes het spoor bijster. Maar worden wel via een voorstel tot verandering van de wet (door Nieuw Sociaal Contract, NSC, van Pieter Omtzigt) geconfronteerd met de discussie of er een referendum of volledige individuele inspraak moet komen. Natuurlijk is de eerste reactie die een voorstel om individueel bezwaarecht toe te kennen daar kan je toch eigenlijk geen bezwaar tegen hebben. Maar de BPP heeft van begin af aan de bijna onmogelijkheid van goede en toegankelijke informatie voorziening daarover als onmogelijk bestempeld. Inmiddels wordt door de AFM ook op dit punt gewezen in combinatie met een niet te voorkomen vertraging in het proces van tenminste 2 jaren.

Afronding

Over communicatie en de achterliggende psychologie zijn vele boeken geschreven. De reden om er een paar elementen uit te halen, is, dat die ook in de pensioendiscussie terug te vinden zijn en dat het goed is ons daarvan bewust te zijn. Mijn ervaring is dat ook mensen die zich bewust zijn van wat we hierboven opgeschreven hebben, toch de neiging hebben als 'gewone' mensen de discussie en gesprekken in te gaan. Omdat scherpe discussies ook hun mooie kanten hebben. Zelf betrap ik me daar ook vaak op. Toch is het dan goed je te realiseren welke valkuilen er allemaal in de communicatie zitten.

Pensioen in eenvoudige taal

Door Jaap van der Spek

Onderzoek wijst uit dat mensen weinig bezig zijn met het onderwerp pensioen. Behalve tegen de tijd dat ze met pensioen gaan, maar ook dan nog is het percentage geïnteresseerden laag. Datzelfde geldt voor mensen die al met pensioen zijn. Natuurlijk zijn zij geïnteresseerd in wat er maandelijks op hun rekening wordt bijgeschreven, maar wat er allemaal gebeurt om hun pensioen mogelijk te maken is voor velen een wel erg ingewikkelde zaak. Het is te vergelijken met het kopen van een auto. Je gaat af op het uiterlijk, en op het verhaal van de verkoper over wat de auto allemaal kan en niet kan. Wat er onder de motorkap zit, is ingewikkeld en doet er ook niet zoveel toe. Als de auto maar lekker rijdt, als 't ie maar lekker zit en voldoet aan andere gebruikseisen.

Ruim 10 jaren met heel veel discussie en plannenmakerij zijn er voorbij gegaan tot vorig jaar een nieuwe pensioenwet, de Wtp (Wet toekomst pensioenen), is aangenomen. Met in de media daarvoor en daarna een behoorlijke uitgebreide discussie. Mede daardoor krijgt de BPP, als belangenbehartiger voor de gepensioneerden van Zorg en Welzijn, de laatste tijd ook heel veel vragen van mensen die nu wel eens willen weten hoe het in elkaar zit. Maar ook: "Kan iemand mij eens op een gemakkelijke manier uitleggen hoe de wereld van 'Het Pensioen' eruit ziet." En dat is begrijpelijk. Als je een heel leven actief bezig bent geweest met de zorg voor mensen en met het welzijn van mensen, dan had je vroeger wel wat anders aan je hoofd dan het ingewikkelde onderwerp 'pensioen'. Je vertrouwde er wel op dat het goed geregeld zou zijn. Maar ook is het logisch dat je in deze tijd wat meer wilt weten om wat meer te weten en om 'er ook over mee te kunnen praten'. Vanwege het toenemend aantal gestelde vragen van mensen die meer zouden willen weten, heeft de redactie besloten om in *Ons Pensioen* uitleg te geven over

de meest belangrijke onderdelen van het pensioen. Dit artikel is dus niet bedoeld voor mensen die al van de hoed en de rand weten. Voor mensen die wat meer willen weten, is het aan te raden alles niet achter elkaar te lezen, maar gedeelte voor gedeelte.

De basis voor ons pensioen

In Nederland hebben we een pensioenstelsel waar veel andere landen jaloers op zijn. Dat komt, omdat het systeem gebaseerd is op twee belangrijke onderdelen die samen een goed tot redelijk pensioen vormen. Als basispensioen kennen we de AOW. Daar bovenop hebben de meeste mensen ook een zogenoemd aanvullend pensioen. Hoe zit dat in elkaar?

De AOW (De eerste pijler)

Iedere Nederlander die 50 jaren in het land hebben gewoond (of je nu betaald werk hebt verricht of niet), krijgt AOW (ouderdomspensioen). De uitkering kan verschillend zijn. Een alleenstaande krijgt 70% van het bedrag dat twee partners krijgen. Die krijgen elk 50%, maar samen natuurlijk 100%. Er wordt vanuit gegaan dat een alleenstaande ook minder onkosten heeft dan bijvoorbeeld een echtpaar. Voorwaarde is wel, dat je 50 jaren in Nederland moet hebben gewoond. Elk jaar dat je minder in Nederland hebt gewoond ontvang je 2% minder AOW. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen die veel in het buitenland hebben gezeten en voor immigranten, die later in Nederland zijn komen wonen. Komt een gepensioneerde niet aan een minimum aantal jaren, dan komen ze in de bijstand terecht.

De bedoeling van de AOW (ooit door minister-president Drees in het leven geroepen) is, dat senioren na hun werkzame leven in Nederland niet

in armoede zouden hoeven te leven. Daarom is de uitkering gekoppeld aan het minimumloon. Als die omhoog gaat, gaat ook de AOW omhoog.

Waar wordt de AOW van betaald?

Iedereen die betaald werk verricht, besteedt bijna 18% van zijn/haar inkomen als inleg (premie) voor de latere AOW. Maar niet over het hele salaris. Het gaat tot een inkomen van ruim € 10.000,-. Dus maximaal zo'n € 1.800,- per jaar. Betaald werkenden vullen op die manier de pot waaruit de AOW wordt uitgekeerd. Maar al jaren geleden bleek die pot niet groot genoeg te zijn. Daarom is toen door de overheid besloten om het extra benodigde geld te halen uit de belastinggelden, de zogenoemde algemene middelen. Op die manier dragen we allemaal bij aan het in stand houden van de AOW-uitkeringen.

Pot van de overheid

Er zitten twee belangrijke kanten aan deze medaille. Omdat het aantal AOW'ers groeit (we worden allemaal steeds ouder en de aantallen groeien ook) en het aantal werkenden naar verhouding minder groot geworden is, wordt de uitbetaling van de AOW voor de overheid (voor ons allen dus) steeds duurder. Aanleiding om de pensioenleeftijd te verhogen van 65 naar nu ongeveer 67 jaar. En worden we met elkaar steeds ouder, dan komen daar naar verhouding steeds een paar maanden bij. Op deze wijze proberen we met elkaar het bedrag dat wij allen via de overheid betalen een beetje in toom te houden. Op dit moment komt zo'n 35% van de AOW uitkeringen uit de pot van de overheid. Het gaat om vele miljarden.

De tweede belangrijke kant is, dat op deze wijze (35% komt uit de belastinggelden) ook de ouderen met een hoger pensioen inkomensafhankelijk

Foto: iStock

meebetalen aan de in stand houding van de AOW als basisvoorziening. Dat wordt nog wel eens vergeten door mensen die roepen dat rijkere ouderen maar moeten meebetalen aan de AOW of dat ze geen AOW zouden moeten ontvangen. Dat meebetalen gebeurt dus al.

Omslag

De AOW wordt betaald uit de werknemersbijdrage en via de overheid. Wat nodig is wordt betaald. Dat noemen we het omslagsysteem. Veel landen zoals Spanje, Italië, Frankrijk en Griekenland kennen alleen maar een omslagsysteem. Wat het pensioen kost, moet direct via de belastingen worden opgebracht. Ook daar groeit het aantal gepensioneerden en neemt dus de druk op de overheidsfinanciën toe. In Griekenland zijn de pensioenen noodgedwongen aangepast, maar in de ander 'omslag'-landen worden grote problemen met de betaalbaarheid verwacht. Vooral als men niet bereid is de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen.

Aanvullend pensioen (2de pijler)

Naast het basispensioen kennen we in Nederland ook het aanvullend pensioen. De meeste betaald werkenden betalen gedurende hun werkzame leven premie voor het aanvullend pensioen. Dat varieert per werkgever (en per pensioenfonds). De pensioenpremie ligt ongeveer tussen de 20 en 30% van het loon. Dat geld wordt door pensioenfonds collectief (gezamenlijk) belegd en het geheel levert zoveel geld op, dat we daarmee een levenslang pensioen voor de deelnemers kunnen betalen. De premie vormt ongeveer slechts een onderdeel. Het zijn vooral de beleggingen die het meeste geld opleveren. Het premiegeld wordt daardoor in de loop van de tijd ongeveer drie keer zoveel waard.

Al tientallen jaren hebben de pensioenfonds gemiddeld zo'n 6 tot 7% rendement gemaakt. Slechtere jaren werden weer goed gemaakt door betere jaren met een mooi positief gemiddeld rendement als eindresultaat. Om risico's te mijden beleggen de pensioenfonds over een breed pakket aan aandelen en obligaties (van overheden en ondernemingen) en investeren zij in woningen en

potentieel geld opleverende activiteiten. Dat heet het spreiden van risico's. Als het ergens niet goed gaat, vangen de overige beleggingen dat zoveel mogelijk op. Zelfs na het financiële rampjaar 2008 werden de verliezen in de jaren daarna weer goed gemaakt.

Sommige mensen leven heel lang. Toch krijgen ze tot aan hun overlijden pensioen uitgekeerd. Dat kan omdat er ook mensen eerder komen te overlijden. Hun ingelegde geld, en de rendementen daarop, komen in de grote pot zodat ook mensen die lang leven pensioenuitkering kunnen blijven houden. Dat noemen we het delen van langlevens risico. Een vorm van solidariteit.

Huidig pensioenstelsel

De pensioenfonds moeten aan strenge regels voldoen. Daarop wordt onder meer door de Nederlandse Bank (DNB) toegezien. Eén van die regels is, dat er voldoende geld in kas moet zitten om bij onverwachte ontwikkelingen ook op de lange termijn pensioenuitkeringen te kunnen verstrekken. Vanwege deze zienswijze moeten de fonds rekeninghouden met niet alleen het spreiden van beleggingen (risico's), maar werken ze ook met zo betrouwbaar mogelijke instanties en bedrijven, zodat ze vrijwel zeker weten dat het geld niet verloren gaat. Die leveren over het algemeen en gemiddeld minder rendement op, maar vormen wel een zekere basis voor het pensioengebouw.

De pensioenfonds moeten met deze zogenoemde risicovrije rente rekenen om ook naar de toekomst toe een pensioen te kunnen zekerstellen. Die rente is een belangrijke factor voor de dekkingsgraad. En die dekkingsgraad geeft aan hoeveel geld de pensioenfonds in kas moeten hebben als basis voor toekomstige pensioenuitkeringen, zelfs over 60 jaren. Dat noemen ze verplichtingen.

Volledig indexeren

De regels zijn nu zo, dat een pensioenfonds eigenlijk 105% in kas moeten hebben. De 100% is nodig om aan de pensioenverplichtingen te voldoen. Met een reserve van 5%. Slechts boven de 105% mogen de

pensioenfonds extra geld uitkeren om de jaarlijkse inflatie bij te houden. Maar pas na 130% mogen ze de inflatie volledig compenseren (het zogenoemde indexeren van de pensioenen). De beleggingen van de fonds waren de afgelopen jaren prima (waardoor het gezamenlijke pensioenvermogen heel hard steeg tot wel € 1.800 miljard). Maar door de lage rentes in diezelfde periode konden ze zo'n 13 jaar lang niet indexeren. Omdat de inflatie doorliep, betekende dat voor de gepensioneerden een koopkrachtverlies van tientallen procenten. Omdat het de bedoeling was en is om toch zoveel mogelijk de inflatie via indexeringen te kunnen bijbenen, groeiden er veel bezwaren tegen de gang van zaken. De pensioenfonds werden rijker en rijker, maar de gepensioneerden en de deelnemers die nog pensioen opbouwden konden er niet van profiteren.

Naar een nieuw pensioenstelsel

Dat ging wringen. Eén van de redenen (er zijn er meer) om na te denken over een pensioensysteem waarin niet die grote buffers tot 30% (dekkingsgraad 130% voor veel pensioenfonds bijna niet bereikbaar) zouden hoeven te worden aangehouden. In de discussies was een belangrijke mogelijkheid om meer mee te bewegen met de behaalde rendementen. Dan zouden die grote buffers niet meer nodig zijn. Op die manier accepteer je dat de kans op hogere indexeringen groter wordt, maar ook dat je zo nu en dan een tegenvaller kunt hebben. Dat laatste zou dan nog kunnen worden opgevangen door een kleinere buffer, die alleen voor gepensioneerden zou kunnen gelden. Als er een keer op de uitkering gekort zou moeten worden, dan kan die korting worden voorkomen door uit die buffer (de zogenoemde risicoreserve) geld bij te leggen. Ook is de mogelijkheid geopend om ook nog tekorten over meer jaren te spreiden. Voor gepensioneerden is er op deze manier meer stabiliteit. Maar tegelijk betekent dit ook, dat er wat minder hoger pieken van indexering zullen kunnen zijn. Naar verwachting kan er wel redelijkerwijze worden geïndexeerd, maar beperkt. Bij een inflatie van zo'n 2 tot

Lees verder op pagina 16

3% dat wordt nagestreefd als percentage voor een stabiele economie, zou een gepensioneerd dan op een redelijke manier die inflatie kunnen bijhouden (koopkrachtbehoud). De kans daarop is zeker aanwezig, maar de zekerheid dat dit lukt heb je niet.

Op weg naar het nieuwe stelsel en de vragen daarbij

In de vorige regeringsperiode (het laatste kabinet Rutte) hebben na 10 jaren van onderzoek en discussie de Tweede en Eerste Kamer de Wtp, de Wet toekomst pensioenen, aangenomen. De leidende gedachte erachter is, dat de ingelegde premie uitgangspunt is, dat de pensioenfondsen proberen van dat geld zoveel mogelijk extra geld te maken (rendementen te realiseren) en dat daarmee een levenslange pensioenuitkering blijft bestaan. Ook blijft er collectief belegd worden en worden de langlevensrisico's gedeeld. Net als in het bestaande stelsel. Maar de pensioenuitkeringen en de opbouw van pensioenen zal met de economische en financiële gang van zaken meer meebewegen. Met voor gepensioneerden nog wat maatregelen om hun pensioenuitkering te stabiliseren of – anders gezegd – voor schokken in neerwaartse richting te behoeden.

Overgang naar het nieuwe stelsel

Een nieuw systeem invoeren waarbij het op dit moment om heel veel geld gaat (de pensioenvermogens worden momenteel geschat op bij elkaar opgeteld € 1.600 miljard) is geen gemakkelijke opgave. De administratiesystemen en de hele ICT (computertechniek) moeten worden aangepast. Er moet op een begrijpelijke manier met de deelnemers worden gecommuniceerd. De plannen om de nieuwe toekomst vorm te geven (afkomstig van de sociale partners gehoord de organisaties van gepensioneerden) moeten worden geïmplementeerd, omgezet in uitvoering. Dat vraagt veel van de pensioenfondsen die om deze redenen 'alle verlopen hebben ingetrokken' om op tijd te kunnen overstappen op het nieuwe systeem.

Uiterlijk 1 januari 2028, maar voor PFZW is het streven 1 januari 2026. De wetgever (de overheid) voorzag heel veel discussie die een goede

overgang zouden kunnen benadelen. Discussies ook via de rechter. Daarom is ervoor gekozen het zogenoemde individuele bezwaarrecht (iedereen kan naar de rechter stappen) te vervangen door een versterking van het adviesrecht van de verantwoordingsorganen (VO) van de pensioenfondsen. En de mogelijkheid te bieden dat delen van dit VO, bijvoorbeeld de gepensioneerdenvertegenwoordiging, ook naar de rechter kunnen stappen als ze het ergens niet mee eens zijn. Natuurlijk blijft bestaan dat iedereen naar de rechter kan stappen, maar de verwachting is dat de rechters dan zullen verwijzen naar de nieuwe regels in de Wtp. Bovendien hebben de fondsen inmiddels tussenstappen gerealiseerd zodat bezwaren kunnen worden besproken (en mogelijk weggehaald), voordat de rechter wordt ingeschakeld. Dat betekent ook het op die manier voorkomen van kosten die deelnemers (maar ook pensioenfondsen) bij de gang naar de rechter (eerst) zelf zouden moeten betalen.

Hoorrecht

De eerste pensioenfondsen zijn afgelopen januari al overgestapt op het nieuwe systeem. De andere fondsen kijken met de Nederlandse Bank naar hoe die overgang is verlopen en hoe eventuele verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. De pensioenfondsen krijgen van de sociale partners (de werkgevers en werknemers) een transitieplan, waarin zij vastleggen hoe hoog de premie de komende jaren zal zijn. Wat hun ambitie is om (wat willen ze bereiken) en hoe ze denken daar te komen. Hun plannen moeten voor alle generaties 'evenwichtig' uitpakken. Dat is best lastig, want wat is dat eigenlijk 'evenwichtig voor alle generaties?' Bij PFZW is dat plan al weer enige tijd geleden ingediend. De sociale partners zijn verplicht geweest om het zo in de wet genoemde 'hoorrecht' toe te passen. Dat wil zeggen, dat zij de organisaties van gepensioneerden zoals de BPP, de gelegenheid moeten geven op de plannen te reageren en vervolgens die ook serieus te bekijken. Wat ze ermee doen, moeten ze motiveren. Bij PFZW is dat ook gebeurd.

De ANBO en de BPP hebben een paar gesprekken gehad met de sociale partners en de opmerkingen

van de organisaties van gepensioneerden zijn ook meegewogen. Onder meer is aan het pensioenfonds doorgegeven dat met de uitvoering van de plannen, rekening moet worden gehouden met de vraag om de koopkracht voor gepensioneerden onder normale omstandigheden ook te realiseren en het beleggingsbeleid daarop aan te passen. Op dit moment is PFZW bezig om een plan te maken voor de implementatie (de uitvoering) en de communicatie aan de deelnemers in het pensioenfonds. Bovendien is het fonds druk bezig om alles in het werk te stellen om de overgang ook administratief en technisch goed te laten verlopen. De Nederlandse Bank kijkt over de schouders mee of het allemaal goed verloopt. PFZW verwacht dat het, als er niets bijzonders gebeurt, de overgang naar het nieuwe stelsel op 1 januari 2026 daadwerkelijk kan plaatsvinden.

Discussiepunten/vragen

Bij niet alle pensioenfondsen is het hoorrecht naar behoren verlopen. Ook zijn er nog vragen of het koopkrachtbehoud (onder normale omstandigheden) voor gepensioneerden wel genoeg is voorbereid. Er zijn wel wat regels gekomen voor een beter nabestaandenpensioen, maar er zijn nog vragen over een paar deelonderwerpen. Ook zijn er vragen over het opheffen van het individuele bezwaarrecht. De partij van Pieter Omtzigt, de NSC, stelt op dit moment in de Tweede Kamer voor om een referendum in te voeren, waarbij pensioenfondsen aan de deelnemers moeten vragen of ze met elkaar naar het nieuwe stelsel willen overgaan of niet. Met als alternatief dat een pensioenfonds er ook voor mag kiezen de deelnemers te vragen of ze individueel in het oude stelsel willen blijven of niet. Daarover is nu veel discussie. De meningen zijn verdeeld.

Het lijkt logisch dat mensen zelf een keuze mogen maken. Anderen stellen dat een referendum in de politieke arena al lastig is, maar dat het zeker in een ingewikkelde materie als het pensioen het geval zal zijn. Hoe kunnen mensen overzien wat de consequenties zullen zijn? De NSC zegt bijvoorbeeld er niet bij, dat als mensen ervoor kiezen niet over te gaan naar het nieuwe stelsel, de kans

dan groot is dat ze onder de strenge regels van nu de eerstkomende jaren zeer waarschijnlijk geen indexatie zullen krijgen. Zoals dat 13 jaren lang niet het geval is geweest. Terwijl dat nu juist een belangrijke reden was om een ander stelsel te willen.

Broedende kip

De pensioenfondsen hebben via hun gezamenlijk organisatie, de pensioenfederatie, laten weten dat de invoering van zo'n referendum veel geld extra zal gaan kosten en dat er grote vertragingen zullen gaan ontstaan. Tijdens de rit de spelregels veranderen, wordt niet als positief gezien. En: 'Een broedende kip moet je niet storen'. Bovendien is het naast elkaar voeren van verschillende pensioenvormen lastig. Bijvoorbeeld ook als werknemers een andere werkgever krijgen en daardoor in een ander pensioenfonds terecht komen. Dat geldt overigens niet voor gepensioneerden. Die weten van welk pensioenfonds ze een pensioenuitkering krijgen en dat verandert niet. Ook wat betreft het nabestaandenpensioen verandert er voor de gepensioneerden niets.

Epiloog

We hopen met deze uitleg wat helderheid te hebben gegeven over de toch wel ingewikkelde pensioenproblema-

tie. We hebben een mooi pensioenstelsel zegt de hele wereld, omdat die gebouwd is op twee pijlers, de AOW als basispensioen en de aanvullende pensioenen om levenslang een redelijk financieel bestaan te hebben. Veranderingen brengen altijd gevoelens van onzekerheid met zich mee en nog niet alles is in en met de overgang naar het nieuwe stelsel goed geregeld. Achterliggend is ook, dat in een zo'n ingewikkelde materie vertrouwen nodig is. Vertrouwen in de mensen die de regels bedacht hebben en bedenken. Vertrouwen in de uitvoerders (medewerkers en bestuurders) bij pensioenfondsen en hun uitvoerende organisaties. Vertrouwen in de mensen die zich met beleggingen bezig houden en die dat net zo goed doen als in de afgelopen 40 jaren. Met allerlei tegenstrijdige berichten in de media en in een overgangperiode naar het voor menigeen onbekende is het lastig om vertrouwen te houden. Het is een opdracht aan PFZW (en de andere pensioenfondsen) om door hun communicatie het vertrouwen te houden of terug te krijgen. In roerige tijden – zoals nu – zal het accent niet alleen moeten liggen op uitleggen, maar ook op luisteren naar wat er speelt en het met inlevingsgevoel daarop reageren. En op eerlijke informatie. Niet alleen over

wat goed is, maar ook wat er minder goed is. Bovendien zal ook een groot pensioenfonds als PFZW zich moeten mengen in de politieke discussie over het pensioenstelsel. Dat zijn ze aan hun bijna 3 miljoen deelnemers en gepensioneerden (met een gezamenlijk vermogen van ongeveer 250 miljard euro) verplicht.

Tot slot

Dan nog een laatste opmerking. Een vroegere hoogleraar communicatie (Anne van der Meiden, overleden in 2021) sprak in zijn college al over het probleem van begrijpelijke communicatie. Hij meldde ons toen (1976) al, dat je bij de uitleg van ingewikkelde materie moet accepteren dat niet alles 100% juist kan zijn. Want juistheid tot in de details is niet over te brengen. Of je vindt steeds weer nieuwe dingen of elementen, waardoor je nooit tot communicatie komt. Ik werd bij het schrijven van dit artikel daar vaak aan herinnerd. Het overbrengen van de belangrijkste onderwerpen uit de ingewikkelde pensioenwereld is best een opgave. Maar toch hoop ik, dat u, als lezer met tot nu toe niet al teveel kennis van wat er in de wereld van de pensioenen leeft, beter kunt meepraten in de discussies. En dat ik de juistheid geen al te groot geweld heb aangedaan.

Kanttekeningen bij plannen NSC

Zoals hierboven al aangegeven zijn wij niet onverkort blij met de plannen van NSC. Waar wij nadere aandacht voor vragen zijn 2 zaken.

1. Serieus moet bekeken worden of er nadere regelgeving mogelijk is die een koopkrachtig pensioen oplevert, ook in geval van inflatie. Alhoewel wij denken dat dit in de huidige plannen beter uitpakt dan in het huidige stelsel, is nadenken over verbetering op dit punt zeker op zijn plaats. Betere uitkomsten dan in het verleden zijn belangrijk, maar niet voldoende.
2. Voortdurend wordt in een toelichting op de plannen door Agnes Joseph beweerd dat de huidige vaste uitkeringen worden ingeleverd voor een sterk wisselende uitkomst die afhankelijk is van de financiële markten. Dat is een verkeerde voorstelling van de werkelijkheid. Immers de huidige "vaste uitkeringen" zijn in het geheel niet vast gebleken in de afgelopen 14 jaren. Zo is als gevolg van die vaste uitkeringen een indexatieachterstand opgelopen bij de meeste fondsen oplopend tot wel 20 – 30%. Weliswaar zijn de pensioenen op een paar uitzonderingen na, niet gedaald, maar indexeren en dus koopkrachtbehoud was niet aan de orde. Als op het oude stelsel wordt teruggevallen, komen we weer terecht in de regelgeving rond het oude systeem, waardoor indexeren vrijwel niet meer mogelijk is. Juist één van de redenen om het pensioenstelsel te veranderen. Jammer, dat NSC dat er niet bij vertelt.

Ook is het onjuist van NSC om te melden dat er in het nieuwe stelsel veel teveel wisselende uitkomsten zullen zijn. Immers in de regelgeving zijn waarborgen ingebouwd, waardoor het voor gepensioneerden stabiel zal zijn. De kans op positieve aanpassingen wordt groter, en vanaf een redelijk stabiele basis. Gelet op het verleden zal er misschien een keer worden gekort, maar veel vaker zullen de uitkomsten positief zijn. Gemiddeld over de jaren dus zeker. Wel moet worden gezegd, dat als er een grote crash op de financiële markten zou zijn, dit voor de pensioenen gevolgen heeft, naar dat zou ook het geval zijn in het huidige systeem.

Het is redelijk onbegrijpelijk dat tot nu toe de discussie over bovengenoemde onderwerpen door NSC uit de weg wordt gegaan en de pensioensector, althans publiekelijk, NSC niet op de feiten wijst.

Vraag en antwoord!

Door Koos Spanbroek en Cees Michielse

Er is veel aan de hand in pensioenland. In de media en in de politiek worden regelmatig nieuwsberichten verspreid die het toch wel best ingewikkelde onderwerp van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) elke keer in een ander daglicht plaatst. Onze (potentiële) leden hebben daar met regelmaat vragen over. Koos Spanbroek en Cees Michielse hebben een aantal van de vragen die leven op een rijtje gezet.

Vraag:

Ik zou wel lid willen worden, maar ik wil eerst meer weten waar jullie nou echt voor staan, en of jullie kunnen aantonen invloed te hebben op het beleid van PFZW.

Reactie:

Fijn dat u serieus wilt nadenken over het lidmaatschap van de BPP. Alhoewel wij vanwege het lage ledental van de BPP maar 1 zetel in het verantwoordingsorgaan van PFZW hebben, is onze invloed op het beleid van dit fonds groot.

Dat komt voort vanuit de deskundigheid die wij steeds kunnen inbrengen en door de goede samenwerking die wij, mede daardoor, met de andere leden van het verantwoordingsorgaan hebben.

Voor onze opstelling en het beleid verwijzen wij u in eerste instantie naar de website ([pfzw-belangenvereniging.nl](https://www.pfzw-belangenvereniging.nl)) Voor de meest interessante pagina's verwijzen wij naar enkele belangrijke url's op: <https://www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuws-1/magazine-ons-pensioen>

https://www.pfzw-belangenvereniging.nl/upload/239389_BPP_specialWTP2023_2_pri.pdf

<https://www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuws-1/nieuwsbrieven>

Vraag:

Ik ben al een hele tijd op zoek naar de berekening van de AOW-uitkering vanuit het minimumloon en daarbij de berekening van het vakantiegeld AOW. Wat is de rechtvaardiging van het feit dat ik maar 5,3% vakantiegeld ontvang op mijn AOW-uitkering?

Reactie:

De hoogte van de AOW en het AOW-vakantiegeld is netto/netto

gekoppeld aan het minimumloon: bruto-minimumloon en vakantiegeld wordt herleid naar nettoloan – met belastingdruk onder AOW-leeftijd.

Op vakantiegeld wordt meer belasting ingehouden dan op maandloon. Bruto-vakantiegeld minimumloon is 8% vakantiegeld. Netto-vakantiegeld minimumloon is minder dan 8% door hogere belastingdruk op vakantiegeld.

Door de netto/netto koppeling is bruto vakantiegeld AOW daardoor minder dan 8%. Netto zal voor AOW'er 50-70% van netto vakantiegeld minimumloon overgemaakt worden. De berekening is complex en ingewikkeld, maar hierboven staat het principe.

Vraag:

Ik ben buitengewoon teleurgesteld over het feit dat de pensioenen per 1 januari door PFZW niet worden verhoogd. De verhoging van afgelopen jaar was dringend noodzakelijk gezien het feit dat het pensioen steeds minder waard werd. De inflatie blijft

intussen oplopen, dus een verhoging van de pensioenen is zeer noodzakelijk. Doe er iets aan!!!

Reactie:

Ik begrijp uw oproep aan ons om alles in het werk te stellen zo snel mogelijk indexatie van het pensioen bij PFZW tot stand te brengen.

Dat is gelet op de vigerende wet- en regelgeving in het bestaande systeem niet mogelijk. Wij doen daarom alles binnen ons vermogen om te bevorderen dat de nieuwe wet- en regelgeving zo snel mogelijk wordt verankerd in onze pensioenregeling. Daarnaast zijn wij ook nog afhankelijk van de beleggingsopbrengsten. Bij de genoemde verandering is de onzalige berekening van de verplichtingen op basis van de rekenrente verleden tijd. Wij hopen ten zeerste dat de invoeringsdatum van 1-1-2026 zal worden gerealiseerd.

Vraag:

Welke wet-en regelgeving verhindert een pensioenverhoging? Andere pensioenfondsen doen het

Foto: iStock

ook. Aan de rente kan het nu niet liggen.

Reactie:

De wet die op dit moment nog van toepassing is, is de pensioenwet met als belangrijk onderdeel daarvan het FTK (Financieel toetsingskader). Daarnaast is er een overgangsbepaling die het FTK enigszins verlicht waardoor sneller mag worden geïndexeerd wanneer de intentie vastligt over te gaan naar de Wtp. Tenslotte heb je te maken met ijkpunten die medebepalend zijn voor de indexatie (datum en op dat moment geldende prijs-indexcijfer). Dat andere fondsen wel (gedeeltelijk) kunnen indexeren kan dus van 3 factoren afhangen.

1. De dekkinggraad op de peildatum
2. De in het reglement vastgelegde staffel wanneer en in welke mate er geïndexeerd kan worden. (Bij de meeste fondsen vanaf dekkinggraad 110.)
3. De intentie die is vastgelegd over te gaan naar de Wtp.

Kijkend naar de indexaties is het vooral de dekkinggraad op de peildatum die wel of geen indexatie mogelijk maakt. Hopelijk helpt deze toelichting, samen met de artikelen die wij geschreven hebben in het onlangs verschenen ledenblad en de nieuwsbrief van vorige week. Kijk die er anders ook nog eens op na.

Vraag:

Als ik het goed begrijp, kan er dus niet geïndexeerd worden omdat in de zogenoemd 'afgesproken regeling' is vastgelegd dat 110% dekkinggraad de nieuwe parameter voor indexatie moet zijn. De pensioenfondsen die wél indexeren in 2025 zitten dus alle boven die 110%. Overigens mis ik die informatie doorgaans in de verschenen persberichten hierover. Ik kijk met bewondering naar de mensen die onze belangen behartigen. Wat een moedeloos makende functie bij zoveel ongewisse factoren om je heen, waar je met 'hoorrecht' maar minime invloed op hebt. Ik wens u een vruchtbaar jaar toe en veel sterkte. Ik volg uw werkzaamheden met grote bewondering!

Reactie:

Dank voor uw bemoedigende reactie. We gaan er in 2025 weer met vol goede moed tegenaan!

Vraag:

In uw voorlichting geeft u aan dat het PFZW de pensioenen niet 'kan' verhogen. Voor zover ik uit uiteenlopende berichten van en over het PFZW heb kunnen opmaken 'wil' het PFZW dat echter niet.

Reactie:

U heeft voor een deel gelijk dat PFZW zelf kiest voor een terughoudend indexatiebeleid. Dit met het oog op een gewenste dekkinggraad van rond de 110 op het moment van de transitie. In het afgesproken beleid tot aan de transitiedatum heeft men dat, ondanks de bezwaren daartegen van de BPP, vastgesteld. De grootste mogelijke meerderheid van het verantwoordingsorgaan heeft met dat beleid ingestemd. En dat is sinds 2022 vastgelegd. Overigens hebben voor zover mijn informatie reikt alle pensioenfondsen voor een dergelijk beleid gekozen.

Als BPP hebben wij er op aangedrongen dat mocht onverhoopt de transitiedatum van 1 januari 2026 niet worden gehaald, de discussie over de indexatie eind 2024 zal worden heropend.

Vraag:

Ik ben met pensioen en mijn ingelegde premies hebben, vermeerderd met het over die periode gemiddeld genomen rendement en verminderd met de daartoe gemaakte kosten, dus al een vast te stellen kapitaal opgeleverd. Dit zou dus mijn persoonlijke pensioenpot geweest moeten zijn op het moment van pensionering. Mijn huidige pot zou moeten bestaan uit de pot op moment van pensionering vermeerderd met gemaakte rendement en verminderd met de hiertoe gemaakte kosten en reeds uitgekeerde bedragen. Wat heeft de dekkinggraad van 2026 voor invloed hierop? Mijn reeds opgebouwde vermogen wordt niet minder als de dekkinggraad lager is, en dit geld blijft ook in het totale vermogen van PFZW aanwezig. Waardoor wordt mijn pensioenpot dan wel minder en aan wie wordt geld dan toebedeeld en

waarom? Graag krijg ik een reactie ter verduidelijking.

Reactie:

Dank voor uw vraag. Ik zal een poging wagen om een en ander te verduidelijken, maar het is en blijft heel ingewikkeld.

In het huidige stelsel bouwt u geen eigen kapitaal op maar een recht op een uitkering. De hoogte ervan is dan ook het uitgangspunt bij de berekeningen die straks plaatshebben op het moment van de transitie. Overigens zijn ook andere zaken van invloed op de 'waarde' van de aanspraak, omdat bijvoorbeeld de kosten die samenhangen met het gemiddeld ouder worden van de deelnemers betaald moeten worden. Dat leidt immers tot gemiddeld langere uitbetalingen dan waarmee bij de berekening van de aanspraken oorspronkelijk is gerekend.

De meest complicerende factor is echter het renterisico, waardoor bij renteverlaging kapitaal van ouderen naar jongeren vloeit en bij renteverhoging het omgekeerde plaats heeft. Het is dus zo dat over de afgelopen 12 jaren uw aanspraak nagenoeg gelijk gebleven is (even afziende van de recente indexaties) maar de waarde van die aanspraak van jaar tot jaar zeer kan verschillen.

Ik wil het hierbij laten. De vrij ingewikkelde materie heb ik nu op hoofdlijnen denk ik wel aangegeven, maar een actuaaris zal oordelen dat het nog wel wat complexer is dan ik nu aangeef.

Ook gehoord naar aanleiding van onze beantwoording:

Dank voor uw uitvoerige reactie. Dat waardeer ik zeer. Misschien is het ook mijn eigen onmacht. Wij zijn klein en zij zijn groot. Moeten wij onze strategie daar dan ook niet op aanpassen en meer als luis in de pels opereren? Wat betekenen we zo? En wat hebben we bereikt tot nu toe? Wat we betekenen hangt zeker af van volume. Ik weet het ledenaantal niet. Maar door wellicht meer zichtbaar te zijn genereert het wellicht leden. Afijn, geen kritiek op uw inzet en makkelijk praten aan de zijlijn.

Over de BPP

Missie

BPP staat voor Belangenvereniging Pensioengerechtigden bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Wij zijn een onafhankelijke belangenvereniging van en voor alle pensioengerechtigden in de sector zorg en welzijn. Ons belangrijkste doel is inspraak in het beheer van ons pensioengeld.

Bestuur

Liesbeth Schaaap: voorzitter
Jaap van der Spek: vicevoorzitter
Vacature: secretaris
Bart de Jong: penningmeester
Cees Michielse: website en communicatie
Rob van Vredendaal: bestuurslid
Meindert Schmidt: nieuwsbrief
Koos Spanbroek: bestuurslid

Belangenbehartiging

De BPP volgt de ontwikkelingen rondom de pensioenen op de voet. Van het PFZW-bestuur tot de Haagse politiek en in samenwerking met andere betrokken (ouderen) organisaties. Wij oefenen invloed uit via onze vertegenwoordiging in de volgende organen:

1. Verantwoordingsorgaan van PFZW, hét orgaan voor medezeggenschap en verantwoording binnen het pensioenfonds. Namens de BPP heeft Cees Michielse zitting in het verantwoordingsorgaan als lid en Meindert Schmidt als plaatsvervangend lid.
2. In het kader van de WTP is Jaap van der Spek degene die de BPP vertegenwoordigt voor de invulling van het hoorrecht richting de sociale partners.
3. Ledenraad van PGGM&CO, biedt tips en producten voor een fit leven. U kunt gratis lid worden van PGGM&CO. Rob van Vredendaal zit namens de BPP in deze ledenraad.
4. Koepel Gepensioneerden, de grootste seniorenorganisatie waarbij de BPP is aangesloten. Bestuurslid Meindert Schmidt is bestuurslid van de Koepel. Andere bestuursleden zijn actief betrokken bij diverse commissies.

Op de hoogte blijven

Ons Pensioen

De redactie van ledenblad *Ons Pensioen* is in handen van Jan van Gelderen (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Cees Michielse, Pierre Thijssen en Koos Spanbroek. Zij zorgen dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP en ontwikkelingen op pensioengebied.

Nieuwsbrieven

Via onze e-mail nieuwsbrieven informeren wij u over de actualiteit. Bestuurslid Meindert Schmidt verzorgt de samenstelling. U kunt zich voor de nieuwsbrief aanmelden via www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuwsbrief

Website

Op onze website bieden wij actuele informatie vanuit de BPP en de Koepel Gepensioneerden. Ook voorzien wij u van gedegen informatie over het pensioenbeleid. Cees Michielse verzorgt deze website.
www.pfzw-belangenvereniging.nl

Contact met de BPP

Voor algemene vragen kunt u altijd contact opnemen via contact@pfzw-belangenvereniging.nl

Helpdesk BPP

Heeft u vragen over uw pensioen die niet of onduidelijk worden beantwoord door het pensioenfonds? Dan kunt u contact opnemen met Rob van Vredendaal, bereikbaar via www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact (voorkeur) of 06-17332744.

Tip: kijk eerst even op onze website onder de rubriek 'Veel gestelde vragen'.

Ledenadministratie

Voor aanmeldingen, adreswijzigingen, opzeggingen en bericht van overlijden kunt u terecht bij onze ledenadministratie.

E-mail: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl

NB: Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

U kunt zich aanmelden als lid via

www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmelden

De contributie bedraagt slechts € 13,- per jaar voor een lidmaatschap en € 6,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap.

U kunt deze overmaken op banknummer

NL83INGB000 455 2579

t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt het lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die recht heeft op een partnerpensioen van PFZW? Dan zal de BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Bij overlijden stopt uw ouderdomspensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op partner- en wezenpensioen. Ook heeft uw partner recht op een eenmalige slotuitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. De uitkering kan ook worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden.

Verhuizing, verandering emailadres of telefoonnummer?

Verandert uw (e-mail)adres of telefoonnummer?

Neem dan contact op met onze ledenadministratie (zie hierboven).

NB: Wijzigingen die u alleen aan het pensioenfonds doorgeeft, komen niet bij ons terecht! Het pensioenfonds mag om privacy redenen namelijk geen gegevens doorgeven aan de BPP.